

Dødsfallet til tvillingsøsteren for to år siden førte Rebecca Føreid (25) inn i en bunnløs sorg. Med deltakelsen i Maskefall håper hun å hjelpe seg selv – og andre.

Maskefall

Mistet tvillingsøsteren – Jeg vil at hun skal være en oppvekker for folk

KRISTIANSAND

Det er mange som trenger tilhørighet. De som er i rus, opplever ikke det. De blir ikke sett, og de blir ikke hørt.

Fædrelandsvennen sitter sammen med Rebecca Føreid på en sofa ved Energiverket på Kjøita.

25-åringen står fram med fullt navn, men er ikke klar til å kaste maska helt og vise ansiktet. Hun føler seg ikke sterk nok ennå.

Føreid snakker forsiktig og lavmælt. Veier hvert ord med omhu. Det er tydelig at dette er et sårt tema, som vekker sterke følelser.

Det har gått to og et halvt år siden hun mistet sin beste venn og tvillingsøster til overdose. Elisabeth ble bare 23 år gammel.

– Jeg vil at hun skal være en oppvekker for folk, sier Føreid.

– På hvilken måte?

– Det er mange som sliter og kan bli som henne.

RUS SOM FLUKT

Ifølge Føreid hadde Elisabeth en tung fortid. Hun valgte til slutt å rømme til rusen.

– Hun ruset seg ikke lenge, og hadde bare gjort det noen få ganger på noen måneder. Så døde hun.

Det kom som et sjokk.

– Når man mister noen til rus, mister man de på to måter; når de lever og når de går bort.

Hele verden hennes raste sammen da Elisabeth ble borte.

Føreid begynte å isolere seg og utviklet sosial angst. Hun taklet ikke sorgen og omgivelsene.

Det gikk to år før hun kom til Energiverket, der hun ble med i gruppetilbudet kreativt verksted i mars.

– Jeg ville ikke leve sånn. Å gå her har hjulpet meg til å komme mer ut. Nå har

jeg noe å gjøre hverdagen.

DEBUTANT I MASKEFALL

I begynnelsen var hun redd og satt mye alene. De ansatte så imidlertid at hun var kreativ og flink til å tegne.

– Da Maskefall kom i gang, var det akkurat som det skjedde noe med deg. Du ville være, og det traff deg, sier Torhild Lian og ser på Rebecca.

Lian jobber på Energiverket og er kunstnerisk rådgiver i Maskefall.

Føreid er med i Maskefall for første gang. Hun har kalt bildet sitt «Kan du seg meg NA?».

I midten av kunstverket er det et fotografi av tvillingsøsteren Elisabeth, med tekst på hver side.

– Der det står «der de ser» skal egentlig handle om hvordan samfunnet kan skjule seg henne. Der det står «jeg ser» skal handle om hvordan det egentlig er for oss pårørende.

– Man ser ikke det som er gjemt inni folk, sier Føreid.

HÅP OM BEDRING

Det har vært utfordrende for Føreid å jobbe med bildet. En dag hun tok med bildet hjem, var hun skikkelig trist og hadde skadetrang.

– Jeg jobbet mange timer med å sette på gull. Etter det forsvant skadetringen. Meningen med gullet er at det skal være et arr. Min søster er jo mitt arr.

Bilder har også vært Føreids måte å få ut følelser på, og ta en pause fra sorgen og smerten.

– Jeg vil aldri komme helt over det å ha mistet søsteren min, men jeg har likevel et håp om at det kan bli bedre.

Føreid håper også at bildet vil gjøre inntrykk på folk.

– Det er viktig at man behandler folk bedre, og sier gode ting. Det kan redde og hjelpe noen.

Rebecca Føreid er med i Maskefall for første gang i 2023. Hun har lagd et kunstverk av tvillingsøsteren sin Elisabeth, som døde av en overdose for to år siden.

Torhild Lian (t.v.) jobber på Energiverket, og er kunstnerisk rådgiver i Maskefall. Her sitter hun sammen med Rebekka på verkstedet på Kjøita

Lian er imponert over arbeidet Rebecca har gjort.

– Det du har lagd er så sterkt. Du har nesten puslet sammen et liv, og jobbet så bra, sier hun.

– MITT FRISTED

Hans Eilso, som kommer fra Danmark, er også med som deltaker i år. 62-åringen ble 50 prosent ufør for sju år siden.

– Jeg sliter med kompleks PTSD, sier Eilso.

Personer med diagnosen har ofte vansker med følelsesregulering, relasjonelle vansker og et negativt selvbile.

– Tidligere visste jeg ikke hva følelser var, hva kjærlighet var.

Han begynte derfor å uttrykke seg ved å male.

– Det er mitt fristed, sier Eilso.

I 2016 begynte han å gå i Mental Helse, som er en medlemsorganisasjon for alle mennesker med psykiske helseutfordringer. Det har hjulpet.

Slik ser kanskje samfunnet Elisabeth, ifølge Rebecca.

FAKTA

Kulturalliansen Maskefall

● Maskefall arrangeres for 11. gang i år.

● Det er et samarbeid mellom Verdensdagen for psykisk helse, Energiverket ved Kristiansand Kommune, Blå Kors, Kilden Teater- og Konserthus ved Kilden Dialog, Mental Helse, LPP, A-Larm, Sørlandet Sykehus og profesjonelle kunstnere.

● Prosjektet har satt Kristiansand på kartet med sitt unike samarbeid mellom ulike organisasjoner, brukere og profesjonelle kunstnere.

● Hovedmålsetningen med prosjektet er å skape en arena hvor deltakere med erfaringer knyttet til problematikk rundt psykisk helse og/eller rus kan medvirke i en kreativ prosess fra start til mål, og der målet er å skape kunstneriske bidrag av høy kvalitet i ulike uttrykk.

● Prosjektet skal gi deltakerne økt selvtillit, stolthet og livskvalitet, og være en arena for åpenhet, mestring og samarbeid.

Arbeidet med prosjektet skal være resultatorientert, men i like stor grad prosessorientert.

● I år har de som foregående sesonger latt seg inspirere av Verdensdagen for psykisk helse (10. oktober). Teamet i 2023 er «Vi trenger å høre til. #lagplass».

Slik er det egentlig for de pårørende, forklarer 25-åringen.

Dette er deltakerne i forestillingen «Å være verdt noe» under årets Maskefallfestival. Fra venstre: Inger Kristiansen, Eva Henriette Dean, Aina Helen Karstensen, Anne Grete Elkås, Ellen Iversen, Line Karlotte Staff-Poulsen, Karl Sindre Braath Engelstad, Ann Cecilie Rosslund, Sofie Urban, Karin Moe Hennie (koreograf og daglig leder) og Lise Gyberg. Ikke til stede; Simon Øyen Svendsen. FOTO: ALEXANDER PAASCHE SØFTELAND

– GJØR NOE MED DEG

Det samme har deltakelsen i Maskefall. Han er med for andre året på rad.
– Det gjør noe med deg som menneske. Man jobber med noe som er tøft i livet, sier Eilso.

Han har kalt årets bidrag for «Hvor kommer hjelpen fra?».

– Hva ville du få fram i bildet ditt?

– Litt av det kaoset jeg har hatt i livet mitt, og hvor jeg er i livet mitt nå.

I bildet er det en mann som svever rundt og som ikke ser ut til å finne sin plass.

– Jeg tror faktisk det er meg selv på mitt verste, sier Eilso.

– HAR BLITT BEDRE

Kenneth Iversen (40) har lagd bildet «Ensomhet» til årets Maskefall. Det viser ei jente som sitter i verdensrommet og ser ned på jorda.

Han beskriver bildet som en «en veldig klisjepreget versjon av ensomhet».

– Du føler deg så fremmed for andre at du kunne ha vært på en asteroide utenfor jorda, sier han.

– Er det så ille for deg?

– Ikke nå. Det har blitt bedre.

Iversen utviklet depresjon for ti år siden og ble satt på medisiner.

– Det føltes som om alt bare gikk i lås, sier Iversen.

Først da han fikk riktig dose, begynte ting å se lysere ut.

SAMHOLD

Det er andre året han er med i Maskefall.

– Hva har det gjort med deg?

– Det gir samhold. Jeg sitter her med folk som sliter med noe av det samme som meg. Det er fritt fram for å lufte problemene sine, sier Iversen.

– Hvordan er livet nå?

– Jeg er langt fra frisk, men jeg er mye bedre enn for ett år siden. Målet er å finne en jobb jeg kan trives med og utvikle meg i. Jeg vil ikke gå ut i depresjonen igjen.

TILHØRIGHET

For deltakerne i Maskefall er det prosessen som er viktig. De jobber med sin egen historie i håp om å få en bedre livskvalitet.

– Når ordene ikke strekker til, og sorgen eller smerten er for stor, tror jeg det å sitte sammen å få fram noe er viktig. Dette er helende, sier Lian.

Hvert år tar Maskefall med seg temaet fra Verdensdagen for psykisk helse i arbeidet.

I 2023 er det tilhørighet; «Vi trenger å høre til. #lagglass».

– Det handler rett og slett om livet, om å være innafør eller utofor, sier Lian.

MASKEFALLFESTIVALEN

Denne gangen blir arrangementet en festival som arrangeres på Rosegården Teaterhus fra 12.-14. oktober.

Programmet inneholder urpremiere på teaterforestillingen «Å være verdt noe», korsang, konsert, presentasjon av en fersk tekstsamling og utstilling med 55 kunstverk.

Etter festivalen blir bildene flyttet til byhallen i Rådhuskvarteret hvor de skal henge fra 31. oktober til 20. november.

Karin Moe Hennie, daglig leder for Maskefall, sier det aldri har vært flere kunstverk med.

– Maskefall vokser. Derfor kjører vi det over tre dager, sier hun.

– DELTAKERNE ER HELTER

– Hvilke forventninger har du i år?

– At man blir bevert når man kommer. Det er mange som har lagt ned mye arbeid.

Moe Hennie beskriver temaet i år som både aktuelt, fint og sårt.

– Det er mye sterkt og mye tøft. Samtidig er det håp. Deltakerne er ikke ofre, de er helter. Selv om de har stått i ting, deler de slik at andre ikke føler seg så alene, sier Moe Hennie.

Det er rundt 90 deltakere i årets Maskefall.

– Hva betyr Maskefall for dem, tror du?
– Fellesskap og trygghet, men også det å bli sett og hørt, sier Moe Hennie.

TEKST OG FOTO: HÅVARD KARLSEN
havard.karlson@fm.no

Hans Eilso er med i Maskefall for andre året på rad. Han sliter med kompleks PTSD, og har maling som sitt fristed.

Kenneth Iversen har lagd bildet «Ensomhet» til årets Maskefall.